

СУСПІЛЬСТВО

«Повбивані лежали купами». У Ласкові знайшли останки понад 40 людей. Свідки розповідали про сотні вбитих

Галина Терещук

16 жовтня 2026, 12:05

«Дуже просимо зголошуватись рідних жертв із села Ласків, щоб можна було ідентифікувати віднайдені останки»

Слухати 19 хв.

Українська експедиція завершила перший етап пошукових робіт у Польщі. На території православного кладовища у селі Ласків Люблінського воєводства Польщі знайдені більше за 40 жертв. 16 жовтня виявили яму з похованням, де, за

попередніми даними, були останки восьми людей. А попереднього дня – ще близько 30 останків жертв.

Українська група дослідників знайшла як поодинокі, так і групові поховання українців, які загинули внаслідок озброєного нападу підрозділів Армії Крайової та Батальйонів хлопських 10 березня 1944 року.

За різними історичними даними, під час масового вбивства мирних жителів села Ласків, в якому не було озброєних українських повстанців, загинули від 327 до 341 людини, серед них діти, жінки, літні люди, також і православний священник Лев Коробчук.

Людські останки знайшли на місцевому цвинтарі у селі Ласків Люблінського воєводства. Це місце не було, як, для прикладу, [Сагринь](#), відоме. Сюди запалити лампадки приїжджали хіба що рідні жертв українського-польського конфлікту в роки Другої світової війни або ж, коли вшановували трагічні події в Сагрині. Але залишились свідчення тих, хто вижив у цих кривавих подіях у Ласкові.

Кладовище було занедбане і його перед проведенням робіт розчистила група дослідників з меморіально-пошукового центру «Доля», яка й працювала на місці з 6 до 16 жовтня 2026 року.

У селі Ласків (Польща) завершили перший етап пошукових робіт. Тут на кладовищі виявили більше за 40 останків українських жертв часів Другої світової війни, 14 жовтня 2026 року

“ Те, що це останки жертв 1944 року, вказує невелика глибина залягання, на глибині 40-70 см

Святослав Шеремета

Керівник центру «Доля» **Святослав Шеремета** розповів Радіо Свобода, що на кладовищі знайдені спершу близько 30 останків, а 16 жовтня відкрили ще одну яму, де виявили поховання, а це вісім людських останків. На проведення пошуку українська сторона отримала дозвіл від Польщі.

«Локалізоване місце поховань, де, за свідченнями селян, які вижили у Ласкові, і поховали загиблих українців вже після подій. Родичі, які врятувались, несли тіла на кладовище. Те, що це останки жертв 1944 року, вказує невелика глибина залягання, на глибині 40-70 см. Є поодинокі і групові поховання. Ті останки, які в одній ямі, можуть бути членів однієї родини», – говорить Святослав Шеремета.

У селі Ласків (Польща) українська експедиція виявила близько 30 останків українських жертв Другої світової війни

На місці пошуку провели рекультивацію території. Наступний етапом будуть ексгумаційні роботи і забір генетичного матеріалу для ДНК-досліджень.

Останки українських жертв Другої світової війни виявлені у Польщі, 14 жовтня 2026 року

**“ Дуже просимо
зголошуватись рідних
жертв із села Ласків, щоб
можна було
ідентифікувати віднайдені
останки**

Святослав Шеремета

«Дуже просимо зголошуватись рідних жертв із села Ласків, щоб можна було ідентифікувати віднайдені останки», – наголосив Святослав Шеремета.

Голова Українського інституту національної пам'яті **Олександр Алфьоров** повідомив, що «спільне завдання – забезпечити гідне вшанування пам'яті всіх загиблих, незалежно від їхнього походження та

національності. Адже справжнє примирення починається з поваги до пам'яті кожного, визнання болю іншої сторони та спільного прагнення до порозуміння».

Пошукові дослідження проводяться на виконання домовленостей, досягнутих за результатами роботи Українсько-польської робочої групи у справах гідних поховань. Останні подібні пошукові експедиції, під час яких було виявлено людські останки, відбулися у 2016 році.

«Попередні результати пошукових досліджень підтверджують інформацію, відображену в спогадах колишніх мешканців Ласкова, яким вдалося врятуватися під час страшних подій березня 1944 року. Ми плануємо продовжувати пошук місць поховань», – каже керівник меморіально-пошукового центру «Доля» Святослав Шеремета.

Спогади про 10 березня 1944 року

Про події у селі Ласків залишилось багато спогадів очевидців, тих селян, яким вдалося вижити. 10 березня 1944-го серед білого дня, як пригадують уцілілі, озброєні поляки оточили село Ласків, запалили його смолоскипами і запальними кулями.

«Стріхи хат були солом'яними, то швидко загорілися. Люди стали ховатися по льохах, ямах. Та нічого не допомагало – був день, видно, де хто ховається. Кулі знаходили людей скрізь: в ямах і льохах. Бандити запалювали віхті соломи, кидали туди і димом душили людей».

Родина **Михайла Сегеди** налічувала 9 людей. Усі були вбиті.

Детально описала те, що сталось 10 березня 1944 року, **Лідія Власюк-Коломиєць** у книжці «Ангел-хранитель». Вона стала свідком цих кривавих подій. Її маму, тата, дідуся, бабусю, брата, сестру вбили у Ласкові.

Останки українських жертв Другої світової війни виявлені у Польщі, 14 жовтня 2026 року

За свідченням Лідії Власюк-Коломиєць, польська партизанка оточила село Ласків, створивши кільце, щоб ніхто не зміг утекти.

«Селяни приготувляли сховища в городах, більшість – у будинках. «Самооборона» розлетілася. Тих 20 осіб – всі біля своїх родин. Ми не мали ніякого сховища, надіялися, що хтось таки прийме в лиху годину. Облава йшла повільно зі всіх сторін. Звідти невдовзі почулися постріли. Після пострілів заторохкотів кулемет. Почали горіти будинки ближче до центру села. Рятувалися, як могли...

Я вбігла в хату, крикнула дідусеві, але він заспокоїв: «Нас, старих, не будуть чіпати». Ми з сестрою Галею метнулися від одного сховища до другого, але ніде не було місця. Зайшли до Новосада, жінка його каже: «Галю візьмемо, а ти шукай прихистку сама». Побачила, як жінка Томчука Ганна закривала своє сховище, запитала, чи знайдеться мені місце. Сказала, що так. Я швиденько спустилася всередину. Нас п'ятеро. За короткий час село запалало, навколо було море вогню, суха солома стріх від запальних куль займалася враз. Писк, лемент, стогін людей, вибухи гранат, безконечні постріли, рев худоби – це живе пекло тривало зо три години...

Побачили ми жахливу картину, оніміли. Село – скільки видно – догорало. Всі сховища по дорозі, куди ми з Галею просилися, були відкриті. Повбивані люди лежали купами, інколи поодиночі. В багатьох чоботи позтягунані і де з кого знятий одяг. У Мужичука перед сховищем ціла купа розстріляних. У Фадея Гарлая – те саме, по городу лежать обпалені й розстріляні. Багатьох не впізнавала, бо були опалені тіла.

Несподівано над головою засвистіли кулі. Я впала на землю. Піднявши голову, побачила бандита – стояв неподалік від нашого сховища. Це він, мабуть, Костю і сина Степана Томчуків уже застрілив, тепер чекав, що, може, ще хтось вийде. Ще вистрілив у мій бік, але згубив із поля зору – не побачив, куди я поділася: вскочила у схованку. Та він її знайшов. Спустив кріса, міряв глибину води. І покликав мене по імені, вдаючи голос моєї мами. Видно, що був «свій» – із колоністів Боцянівки і впізнав мене. Ми не виходили зі сховища до ночі. Пробули десь із 16 годин, не чуючи ні холоду, ні голоду... То була «страсна п'ятниця» не тільки для Ласкова, але для багатьох навколишніх сіл – Сихович, Сагриня, Туркович, Тереміні, Андріївки, Риплина та інших».

Останки українських жертв Другої світової війни виявлені у Польщі, 14 жовтня 2026 року

Акти українські акції планували – історик

Українці Холмщини з 1921-го до 1939 року були громадянами Другої Речі Посполитої. У 1939 році Польща була під німецькою окупацією. Арешти, розстріли,

внутрішні переселення. Цю територію нова влада звільняла для німецької колонізації. З документів, які отримував із Холмщини краківський Український центральний комітет, відомо, що загалом німці виселили приблизно 21 тисячу українських селян.

Міжнаціональну ворожнечу між українцями і поляками розпалював Кремль і німецькі окупанти, зауважують дослідники. Ненависть між українцями і поляками, додають, ширилась на Холмщині, потім на Волині, в Галичині, далі на Закерзонні.

Польське підпілля, зазначають дослідники, активізувало акцію вбивств українських активістів і вчителів, православних священників на Холмщині.

Трагічні події на Волині (1942-1944 роки). Жахлива весна 1944 року в Грубешівському повіті.

Холмщина, 1944 рік, палаюче українське село

“ Не можна це представляти як відплатні акції, на той момент діяльність українського підпілля на тих територіях була дуже слабкою

Польська сторона трактує антиукраїнські події весни 1944 року як боротьбу поляків проти УПА, яке, мовляв, базувалось у селах Холмщини, і використовує назву «Грубешівська революція» як загальне означення відплатних заходів проти українського населення Грубешівського повіту.

За словами історика **Володимира В'ятровича**, антиукраїнські акції весни 1944 року на Холмщині мали планований характер. І вони були елементом операції польського підпілля та спроб заблокувати поширення впливів ОУН та УПА. Ця акція мала на меті відрізати Холмщину від Галичини і не допустити поширення українського руху.

«У березні 1944 року польські підпільники намагалися провести зачистку цивільного населення на території Холмщини. Особливість цієї акції полягала в тому, що це не було збройне протистояння підпілля проти підпілля. Це типова зачистка, виконана вояками Армії Крайової, тому що ці території, як вони вважали, безсумнівно, мали належати до території Польщі. А

українці просто були зайві. Не можна це представляти як відплатні акції, тому що фактично на той момент діяльність

українського підпілля на тих територіях була дуже слабкою. Елементарно вони не могли захистити українське населення, коли почалась ця операція. Відділи УПА там з'явилися тільки після цієї операції, і упівці взяли під захист ті населені пункти, де були українські родини», – каже Володимир В'ятрович.

► УПА: коротко про головне

з архіву Ігоря Галагіди (RFE/RL)

Село Сагринь, 10 березня 1944 року після нападу польських підпільників

Дослідник, упорядник книги «Кров українська, кров польська... Трагедія Холмщини та Підляшшя в роках 1938–1948» **Мирослав Іванек** зауважує, що абсолютна більшість убитих українців у селі Ласків була похована не на цвинтарі, а просто закопана там, де їх зустріла смерть – у криївках, льохах, схронах. Мирослав Іванек наголошує, що «від польських рук загинув 341 мешканець Ласкова: 327 – від АК у березні 1944 року, а 14 – у 1943 і 1944 роках від рук різних польських боївок»

“ Треба встановити долю понад 100 українців, які проживали у двох ласківських колоніях серед поляків і про яких майже нічого не знаємо

Мирослав Іванек

«Натомість потрібні подальші дослідження. Зокрема, треба встановити долю понад 100 українців, які проживали у двох ласківських колоніях серед поляків і про яких майже нічого не знаємо. Ця потреба стосується також трьох колоній навколо села Сагринь, куди поселили багато переселенців із Замостянщини. Аналіз німецького переселенського списку, «советського» виселенського списку та списку

встановлених жертв виявляє розбіжність у понад 200 осіб. Встановлення їхньої долі – один із викликів, перед якими стоять дослідники», – написав Мирослав Іванек у фейсбуці.

Згідно з архівними документами, антиукраїнську операцію розробив і очолив керівник Грубешівського округу Армії Крайової (АК) **Мар'ян Голембєвський («Ірка»)**. Напали на українські села об'єднані сили АК та селянських Батальйонів хлопських під командуванням **Станіслава Басая («Рись»)**.

Операція розпочалася на світанку 10 березня 1944 року. Спочатку напали на сім сіл, зокрема Сагринь, Ласків.

з архіву Ігоря Галагіди (RFE/RL)

Сагринь, 10 березня 1944, польські підпільники фотографуються на тлі палаючої української хати

Із 8 березня до 2 квітня 1944 року на території лише Грубешівського повіту внаслідок польських акцій вбили близько 2500 українських цивільних. Більшість жертв з українського боку – жінки та діти. Таку статистику наводять науковці, автори праці «Погром: Грубешівщина, весна 1944 р. Документи й матеріали», підтверджуючи дані свідченнями уцілілих, документами осіб та установ Української православної та греко-католицької церков, документи українських адміністративних установ, середовища українського та польського підпілля та німецьких окупаційних установ.

Символом цієї трагедії стало село Сагринь, де польські відділи за одну ніч убили понад 600 українців, зауважують дослідники.

Імена вбитих українських селян на меморіальній плиті в Сагрині

Пошуково-ексгумаційні роботи у Сагрині українська сторона мала б проводити у наступному році. На сьогодні Польща ще не надала дозволу.

У 2019 році було відновлено проведення пошуково-ексгумаційних робіт на території України та Польщі у місцях, де, за даними дослідників, були поховані жертви українсько-польського конфлікту ХХ століття, а також полегли вояки у боях у роки Другої світової війни, як зокрема, у Львові.

У 2024 році створили спільну робочу групу з питань історичної пам'яті, яка визначила плани пошуково-ексгумаційних робіт на території України і Польщі. За цей час Україна отримала дозвіл на пошукові роботи на території Польщі в селі [Юречкове](#) і [Ласкові](#). Польща провела пошуково-ексгумаційні роботи у Львові, в неіснуючому селі [Пужники](#) (Тернопільщина), в селі [Угли](#) (Рівненщина), [Гута Пеняцька](#) (Львівщина), в Острівках та Волі Островецькій (Волинь).

Днями у Львові вперше за тривалий час відбулась зустріч керівництва Українського та Польського інституті національної пам'яті, під час якої обговорили результати пошуково-ексгумаційних робіт у Львові та у селі Ласків. А також говорили про подальші пошукові роботи на територіях обох країн, ідентифікацію знайдених останків, перепоховання і вшанування жертв Другої світової війни.

Наступна робоча зустріч планується у листопаді цього року у Варшаві.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

У селі Угли на Рівненщині розпочали пошук жертв Волинської трагедії. Виявлені людські фрагменти в окремих могилах

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Перша українська пошуково-ексгумаційна експедиція у Польщі. Початок. Репортаж Радіо Свобода

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Поляки чекають на правду»: Навроцький закликав Зеленського почати «масштабні» ексгумації жертв Волинської трагедії

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Після обрання нового президента у Польщі
«Волинь заступила Катинь»?

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Ексгумація у Пужниках: польська сторона
повідомила про виявлення останків 42
людей

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Гута-Пеняцька: вшанування без сутичок, з
червоно-чорними прапорами і
звинуваченнями на адресу українців

Галина Терещук

В ефірі Радіо Свобода – з 2000 року. Закінчила факультет журналістики Львівського національного університету імені Франка. Маю досвід роботи на телебаченні і в газеті.

Україна

Світ

Суспільство